

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Муассисаи давлатии таълимии
«Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ», доктори
илмҳои педагогӣ, профессор
Сафарзода М.В.

«» соли 2026

ХУЛОСАИ

*ҷаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ*

Диссертатсияи унвончӯ Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзуй
«Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991–
2021)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих, аз рӯйи
иختисоси 6.1.–Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.–Таърихи ватанӣ (таърихи
халқи тоҷик)) дар Шурои олимони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ таҳти № 12/3–13 аз 24–уми июни 2021 тасдиқ
гардида, дар кафедраи таърихи халқи тоҷики донишгоҳи номбурда иҷро
гардидааст.

Дар давраи омода кардани диссертатсия Собирзода Сайёд Рамазон
ба ҳайси саромӯзгор ва унвончӯи кафедраи таърихи халқи тоҷики
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият
мекард.

Собирзода Сайёд Рамазон соли 2011 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро бо ихтисоси «таърих ва ҷомеашиносӣ»
хатм карда, дар давраи унвончӯӣ худ имтиҳоноти номзадиро пурра
тибқи нақшаи таълимии шӯбаи ТАКИП–и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ супоридааст.

Шаҳодатномаи № 26/06–144, ки 22.06.2026 аз тарафи Муассисаи
давлатии таълимии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири
Хусрав дар он хусус дода шудааст, ки вай имтиҳонҳои номзадиро аз рӯйи

фанҳои забони хориҷӣ (англисӣ, 03 феввали соли 2021) бо баҳои «хуб», таърих ва фалсафаи илм (29 январи соли 2022) бо баҳои «хуб» супоридааст.

Роҳбари илмии унвонҷӯ—Абдуллоев М.Х., доктори илмҳои таърих, профессори кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ мебошад.

Диссертатсияи Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзӯи «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991–2021)» дар ҷаласаи васеи кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ аз 26–уми июни соли 2026 таҳти протоколи № 11 муҳокима гардида, барои ҳимоя тавсия шудааст. Дар раванди муҳокимаи диссертатсия иштирок намуданд: н.и.т., дотсент Аъзамов Х.С., н.и.т., дотсент Суфиев С.Н., доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси таърих Холмуродзода М.Б., н.и.т., дотсент Сафаров Х.Х., доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси таърих Ватанзода Ш.В., муаллими калон Носиров Х., Бадалов И., Иброҳимзода З.И., Ҳусейни Б., Алимов Қ., Шамсияи Т., Азизаи Н., аъзоёни кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав, н.и.т., дотсент Баротов Маҳмадшариф ва н.и.т., Абдуллоев Ҷовидон иштирок доштанд.

Ҳаёти омӯзгорони кафедраи таърихи халқи тоҷик нисбат ба диссертатсияи унвонҷӯ Собирзода С.Р. хулосаҳои зеринро пешниҳод менамоянд:

Диссертатсия ба омӯзиши яке аз масъалаҳои муҳимтарин ва қисми таркибии таърихи халқи тоҷик «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2021)» бахшида шуда, дар таҳқиқот ба даст овардани истиқлолияти давлатӣ ва заминаҳои ташкилӣи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ташкилӣи навҳои алоҳидаи ҷузъу томҳои Қувваҳои Мусаллаҳ ва рисолати таърихӣи онҳо дар барқарорсозии сохтори конститутсионии Ҷумҳурии

Тоҷикистон, омилҳои мусбати шомил гардидан ба Созмонҳои минтақавию ҷаҳонӣ ва нақши ин созмонҳо дар афзоиши иқтисодии Қувваҳои Мусаллаҳ, роҳҳои ташаккули ватандӯстии хизматчиёни ҳарбӣ дар шароити ноустувори ҷаҳони муосир ва дурнамои рушди Қувваҳои Мусаллаҳ дар партави ташаббусҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мавриди таҳлилу баррасӣ қарор дода шудаанд. Муаллиф дар раванди таҳқиқот методҳои илмӣ соҳаи таърихро истифода намуда, таҳқиқоти илмиро мустақилона анҷом додааст.

Мубрамии мавзӯ. Вазъи муосири пешрафт ва тараққиёти илму техника, маориф ва бархӯрди тамаддунҳо омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва муассисаҳои таҳсилоти олии касбро водор месозад, ки хонандагону донишҷӯёро ба дониш, маҳорат ва ҷаҳонбинии васеи ҳарбӣ–ватандӯстӣ мусаллаҳ намуда, ҷойгузини арзандаи наслҳои калонсоли гузаштаву муосирро ба воя расонида, барои пешрафт ва рушду нумӯи ҷомеаи тозаистиклоламон омода намоянд.

Дар ҳалли ин масъалаи муҳим тарбияи ҳарбӣ–ватандӯстии хонандагон дар заминаи донишҳои марбут ба таърихи таъсис ва ташаккули ҷузъу томҳои Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин, дар бораи уҳдадорӣ ва хизмати ҳарбӣ ногузир буда, дар ин замина ҷустуҷӯи шаклҳои ҷадиди таълиму тарбияи ҷавобгӯ ба талаботи замони муосир ба мақсад мувофиқ аст.

Мақсади таълифи рисола инъикоси давраҳо ва марҳилаҳои таърихи ташаккулёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи истиқлолият мебошад.

Барои расидан ба мақсади гузошташуда, иҷрои вазифаҳои зерин зарур аст:

- таҳқиқи заминаҳои таърихӣ ва марҳилаҳои ташаккулёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- омӯзиши ҳуҷҷатҳои бойгонӣ ва адабиёти илмӣ роҷеъ ба

ташкилёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- нишон додани нақши Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ташкили Қувваҳои Мусаллаҳ;

- омӯзиши зарурати ташкил намудани ҷузъу томҳои алоҳидаи Қувваҳои Мусаллаҳ ва таъминоти кадрӣ онҳо;

- ошкор ва асоснок кардани самтҳои афзалиятноки ташаккули шуури ватандӯстии муҳассилини МТМУ ва олии касбӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ;

- инъикоси дастоварду қомеъҳои ва рушди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити кунунӣ.

Навгони илмӣ таҳқиқот. Бори аввал дар таърихнигорӣ ватанӣ мавзӯи диссертатсия ҳамчун объекти маҷмуии таҳқиқоти илмӣ қарор гирифтаст. Дар диссертатсия қарору қонунҳои давлатӣ ҷиҳати ташкилёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон коркард гардидаанд. Муҳаққиқ кӯшиш ба ҳарч додааст, ки марҳилаҳои таърихӣ ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, мавриди таҳқиқот қарор гирад. Таҳқиқоти диссертатсионӣ фарогири таърихи 30 соли истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Мураттабсозии давраҳо ва марҳилаҳои ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳ таҷрибаи нахустин буда, таҳқиқоти илмӣ анҷомёфта метавонад ҷиҳати тартиб додани мавзӯҳои илмӣ–таҳқиқотӣ барои ба роҳ мондани омӯзиши таърихи таъсиси воҳидҳои қудратӣ дар минтақаҳои алоҳидаи ҷумҳурӣ, ҳамчун дастурамал ва роҳнамо хизмат намояд.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки бори аввал дар илми таърихи ватанӣ масъалаи Қувваҳои Мусаллаҳ бо мақсади баланд бардоштани ифтихори ватандорӣ ва тарбияи ҳарбӣ–ватандӯстии насли наврас мавриди баррасӣ қарор дода шудааст. Аз ин рӯ, хулосаҳо ва натиҷаҳои асосии диссертатсия барои дурнамои тақвияти Қувваҳои Мусаллаҳ заминаи илмию назариявиро фароҳам меорад.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот аз он иборат аст, ки маводи диссертатсия то ҳанӯз дар замони истиқлол объекти таҳқиқоти алоҳида қарор дода нашудааст. Таҳқиқоти мазкур бошад, аввалин иқдомест, ки дар заминаи методологияи таҳқиқоти таърихӣ, сиёсӣ, фарҳангӣ, равоншиносию педагогӣ анҷом дода шудааст.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии довталаб аз он иборат аст, ки дар асоси сарчашма ва адабиёти илмӣ масъалаи мазкурро таҳқиқ намудааст. Муаллиф, инчунин марҳилаҳои таърихӣи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистонро даврабандӣ намуда, тафовутҳои ҷузъии онро нишон додааст. Дар асоси ин сарчашмаҳои заруриро таҳлил намуда, хулосаҳои шахсиро баён намудаанд, ки натиҷаҳои дилхоҳ бароварда шудаанд. Диссертатсия натиҷаи таҳқиқоти шахсии унвонҷӯ ба ҳисоб рафта, андешаҳои илмӣ, коркарди назариявӣю методологӣ аз ҷониби муаллиф мустақилона баён ва иҷро шуда, дар он асос ва натиҷаҳои таҳқиқот инъикос ёфтаанд.

Асосҳои методологияи таҳқиқот. Дар раванди омӯзиши мавзӯи таҳқиқ ва таҳлилу баррасии паҳлуҳои гуногуни он асарҳои илмӣи олимони хориҷию ватанӣ истифода гардидаанд. Асосҳои назариявӣи таҳқиқотро низ хулосаҳои олимони мазкур ташкил медиҳанд. Инчунин, дар раванди таҳқиқот методҳои мушаххаси илмӣ, аз ҷумла методҳои таърихӣ, таърихӣ-муқоисавӣ, татбиқӣ васеъ истифода шудаанд. Истифодаи методҳои мазкур имкон додаанд, ки нақши ниҳодҳои низомӣ дар нигоҳдошти ҳокимияти давлатӣ ва ҷойгоҳи он барои рушди шахсият дар марҳилаҳои гуногуни таърих муайян гардида, омилҳои гуногуни тақвияти Қувваҳои Мусаллаҳ ва дурнамои он нишон дода шаванд.

Натиҷаҳои таҳқиқот, хулосаҳои илман асоснокшуда буда, дар маҷмӯъ маводи диссертатсия метавонад дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик васеъ истифода шавад. Инчунин, натиҷаҳои

таҳқиқот барои муҳаққиқоне, ки ба омӯзиши таърихи соҳаи ҳарбӣ машғуланд, аҳамияти илмию назариявӣ доранд.

Ҳамин тавр, мазмуну мундариҷаи диссертатсия ба талаботи муқарраргардида ҷавобгӯ буда, таҳқиқоти илмӣ анҷомёфта ба шуморафта, муҳтавои диссертатсия дар шакли мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расида, моҳият, мундариҷа ва мазмуну таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос менамоянд. Ҳаҷми умумии мақолаҳои таҳқиқотии марбут ба диссертатсия аз панҷ ҷузъи ҷопӣ иборат аст.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия бо интиҳоби ихтисос. Диссертатсияи Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзӯи «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991–2021)» ба ихтисоси 6.1.–Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.–Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)) комилан мувофиқат менамояд. Пуррагии маълумоти диссертатсия дар маводҳои нашршуда таҷассум ёфтааст. Қисмҳои алоҳидаи қори таҳқиқотӣ дар маърузаҳои илмӣ доктараб дар конференсияҳои илмӣ-назариявӣ баён шуда, ҳамчунин дар мақолаҳои илмӣ диссертант солҳои 2019-2023 аз ҷоп баромаданд.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм дар ҷумҳурӣ. Мавзӯи диссертатсия ба сиёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти илм ва самтҳои афзалиятноки рушди илм дар ҷумҳурӣ ҷиҳати омӯзиши фанни таърихи ҳарбӣ барои ихтисосҳои ҳарбӣ, аз ҷумла таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нақши онҳо дар барқарор намудани Ҳокимияти конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти бузург дошта, пурра алоқамандӣ дорад.

Мавҷудияти санади татбиқи натиҷаҳои илмӣ ё имконияти татбиқи онҳо. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқотро метавон ҳангоми таҳияи асарҳои бунёдӣ оид ба таърих ва таърихнигории таърихи халқи тоҷик, лексияҳо

барои донишҷӯёни муассисаҳои олии касбӣ, инчунин курсантони донишгоҳу коллеҷҳои ҳарбӣ истифода бурд.

Натиҷаҳои таҳқиқот. Натиҷаи муҳимми диссертатсия дар он аст, ки бори нахуст масъалаи таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллахи Ҷумҳурии Тоҷикистон марҳилабандӣ гардида, дар асоси далелҳо пурра ва дақиқ таҳлил гардида, дар сурати ҳамин таҳқиқот шакли мукаммалу мушаххасро пайдо кардааст. Диссертатсияи Собирзода Сайёд Рамазон сохтори мураттаб, пайдарҳам ва мантиқӣ дошта, бо навгониҳо ва хулосаҳои илмӣ мувофиқат мекунад. Диссертатсия кори мустақилона анҷомдодаи муаллиф ҳисобида мешавад. Мазмунӣ автореферат бо диссертатсия комилан мувофиқ мебошад. Мундариҷа ва муҳтавои асосии диссертатсия дар 2 дастури таълимӣ, 1 китоби дарсӣ ва 6 мақолаи дар маҷалаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақолаҳои унвонҷӯ инъикос ёфтааст:

Муқаррароти асосӣ ва хулосаҳои диссертатсия дар маводи интишороти зерини муаллиф таҷассум ёфтаанд:

I. Васоити таълимӣ:

[1–М]. Равоншиносӣ ва сарбоз /Мурат.: А.Н. Шарипов, С.Р. Собиров, М.А. Набиева.-Душанбе: Ирфон, 2021.–124 с.

[2–М]. Санъати ҳарби Сун Тзи (гузорише дар атрофи хиради роҳбарии ҳарбӣ дар Чини қадим) /Мураттиб: С.Р. Собиров.-Душанбе: «Шарқи озод», 2024.–112 с.

[3–М]. Таърихи санъати ҳарбӣ (китоби дарсӣ бо қарори Шурои мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон № 16/20 аз 30.10.2025) / Мураттиб: С.Р. Собиров.-Душанбе: “ҚДММ Бобак”, 2026.-436 с.

II. Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшаванда:

[4–М] Собиров С.Р. Хадамотҳои дипломатӣ ва кашшофии Ҳахоманишиҳо дар сарчашмаҳои таърихӣ [Матн] / Р.С. Собиров // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе, 2019. – №2. – С.27–30.

[5–М] Собиров С.Р. Масъалаи ватандӯстии сарбозон ва муқовимат бо хатарҳои муосири ҷаҳонӣ [Матн] / Р.С. Собиров // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. 2019, №3. С.20-23.

[6–М] Собиров С.Р. Нақши Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккули Артиши миллии Тоҷикистон [Матн] / Р.С. Собиров // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе, 2020. – №10. – С.20–24.

[7–М] Собиров С.Р. Истилои Осиёи Миёна ва ташкили низоми нави идоракунии артиш [Матн] / Р.С. Собиров // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. –2020, №4. С.65-69.

[8–М] Собиров С.Р. Интервенсияи хориҷӣ ва авҷ гирифтани ҷанги шаҳрвандӣ дар Бухорои Шарқӣ солҳои 20–уми асри XX [Матн] / Р.С. Собиров // Паёми Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ. – Кӯлоб, 2013. – №2. С.56–59

[9–М] Абдуллоев М.Х., Собирзода С.Р. Танзими ҳуқуқи тарбияи ватандӯстии хизматчиёни ҳарбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Х.М. Абдуллоев, Р.С. Собирзода // Ахбори суди Конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Душанбе, 2026. – №2. С.60–65

III. Мақолаҳо ва интишороте, ки дар нашрияҳои

дигар чоп шудаанд:

[10–М] Собиров С.Р. «Нақши истиқлолият дар баланд бардоштани ҳисси ватандӯстии ҷавонони Тоҷикистон». [Матн] / Р.С. Собиров // Тоҷикистон дар шоҳроҳи истиқлол: Маҷмӯи мақолаҳо бахшида ба 30 солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон.–Хуҷанд: Нури маърифат, 2021 С.318-323

[11–М] Собиров С.Р. Иҷдосияи XVI Шурои Олӣ омили ташаккули Артиши миллии Тоҷикистони соҳибистиклол. [Матн] / Р.С. Собиров // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ – амалӣ дар мавзуи «Нақши Иҷдосияи XVI Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар эъмори давлатдорӣ милли» (ш. Кӯлоб 16 ноябри 2022). – Душанбе: ҶДММ «Истиклол–2019», С.117-121

[12–М] Собиров С. Марҳилаҳои таърихи ташаккули Артиши миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон. [Матн] / Р.С. Собиров// Маводи конференсияи илмӣ–назариявии ҷумҳуриявӣ бахшида ба 30-юмин солгарди таъсиси Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар мавзуи «Артиши милли–сипари бозғатимоди ватан (22–юми феввали соли 2023)». – Душанбе – 2023, С. 270-275

Дар маҷмӯъ, мазмуну мундариҷаи таҳқиқот, маводи дар диссертатсия истифодашуда, ҷанбаҳои назариявӣю методологии диссертатсия ба ихтисоси 6.1.–Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.–Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)) мувофиқат менамояд. Диссертатсия аз рӯйи натиҷаи назариявӣ ва ҳулосаҳои илмӣ, тавсияҳои амалӣ ва сатҳу сифати таҳияи худ ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ арзёбӣ мегардад.

Аз натиҷаҳои муҳокима, ҷунин

ҚАРОР ҚАРДА ШУД:

1. Рисолаи илмӣ Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзуи «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2021)» ба талаботи пешбинигардидаи соҳиб шудан ба дараҷаҳои илмӣ ва додани унвонҳои илмӣ ҷавобгӯ мебошад.

2. Рисолаи илмӣ Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзуи «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991–2021)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси

6.1.–Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.–Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)) ба ҳимоя тавсия карда шавад.

Хулоса дар чаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ (аз 26–уми июни соли 2026, Протоколи № 11) қабул гардидааст.

Дар чаласа иштирок доштанд: 16 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор»–16 нафар, «бетараф» - нест.

Раиси чаласа,
н.и.т., дотсент, мудир
кафедраи таърихи халқи тоҷик

Суфиев С.Н.

Котиби чаласа, н.и.т.,

Ватанзода Ш.В.

«Имзоҳои н.и.т., дотсент Суфиев С.Н.
ва н.и.т., Ватанзода Ш.В.–ро тасдиқ мекунам»:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Давлатзода М.А.

Суроға: 35360, ш. Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16,
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳ Рӯдакӣ;
тел.: (833–22) 2–35–06; факс: (833–22) 2–35–06;
почтаи электронӣ: info@kgu.tj, сомонаи интернетӣ: www.kgu.tj

